

5. Závěr

V předkládaném materiálu jsme vytvořili a pomocí statistických údajů charakterizovali několik variant vymezení venkovského prostoru. Jako základní statistickou jednotku pro vymezení jsme s ohledem na dostupnost dat zvolili obec, s vědomím, že její území není v naprosté většině případů homogenní. Existují menší obce, zejména v okolí velkých měst, ve kterých lidé žijí spíše městským stylem života. Naopak na okrajích některých větších měst jsou území, ve kterých obyvatelé preferují převážně venkovský styl života, avšak jsou započtení v rámci celé obce do městského obyvatelstva. Vnitřní nesourodost obcí často souvisí i s různorodým charakterem a využitím pozemků v katastru obce (např. průmyslový areál ve venkovské obci, rozsah lesních a vodních ploch).

Vymezili jsme zde **8 různých variant venkovského prostoru**. Jednalo se jak o vymezení administrativní (obce bez statutu města ve variantě 4 nebo obce, které nejsou sídlem pověřeného obecního úřadu ve variantě 5), tak o vymezení na základě počtu obyvatel a hustoty obyvatelstva v dalších variantách. V šesté variantě jsme zahrnuli do městského prostoru zázemí krajských měst, vymezené na základě dojezdové vzdálenosti stanovené podle počtu obyvatel daného města. V sedmé a osmé variantě jsme pak pro vymezení použili ještě další kritéria (hustota obyvatelstva na zastavěné ploše, podíl bytů v rodinných domech apod.). Osmá varianta byla oproti ostatním rozšířena o přechodný prostor, tj. obce, které nemají ani převážně městský, ani čistě venkovský charakter.

Pro bližší poznání jednotlivých variant jsme je ve třetí kapitole zobrazili ve 30 statistických ukazatelích z oblastí demografické, sociální i ekonomické, a to v členění podle krajů. Ve čtvrté kapitole jsme se zamysleli nad tím, jaké výhody i nevýhody mají jednotlivé varianty vymezení.

Variant vymezení venkova lze vytvořit nepřeberné množství. V tomto materiálu se zabýváme několika zvolenými variantami, které jsou jednoznačně vymezené na základě statistických ukazatelů, přičemž některé z nich jsou v praxi používány pro hodnocení rozvojových či strategických programů týkajících se venkova či malých obcí. Jsme si vědomi toho, že existují také další ukazatele, prostřednictvím kterých lze charakterizovat rozdíly mezi městským a venkovským prostorem, ale to je již nad rámec předkládaného materiálu. V příštím roce vydají krajská pracoviště ČSÚ podrobnější analýzy, které se budou zabývat rozdíly mezi obcemi městského a venkovského typu nejen v rámci jednotlivých krajů, ale také napříč celou republikou. Právě pro možnost analyzování rozdílů mezi městským a venkovským prostorem v celorepublikovém pohledu je nyní nutné stanovit společnou variantu vymezení venkova.

Vzhledem ke značně odlišnému charakteru osídlení v různých oblastech ČR není možné najít žádnou variantu vymezení, která by byla optimální pro celé území republiky. Přesto je nutné pracovat s jednotným vymezením na celém území ČR a zvolit či navrhnout tu variantu, která se realitě co nejvíce blíží a je vhodná pro popis statistickými údaji. Je nezbytné, aby zvolená varianta vymezení neobsahovala systematické chyby, i když ne zcela odpovídajícímu zařazení obcí se v individuálních případech zřejmě není možné vyhnout.

Rádi bychom tímto materiálem vyzvali odbornou i laickou veřejnost k diskusi nad problematikou venkova a k hledání odpovědí na následující otázky:

1. Jak co nejlépe (a přitom jednoznačně) vymezit venkovský prostor pomocí statistických ukazatelů?
2. Jakými ukazateli popsat rozdíly mezi venkovem a městem?
3. Jaká varianta vymezení je nejvhodnější pro porovnání městského a venkovského prostoru v celorepublikovém měřítku na základě statistických ukazatelů?